ชื่อเรื่อง การถ่ายทอดภูมิปัญญาท้องถิ่นงานทัตถกรรมพื้นบ้าน : กรณีเครื่องจักสานไม้ใผ่
ลายขิดบ้านหนองห้าง ตำบลหนองห้าง อำเภอกุฉินารายณ์ จังหวัดกาพสินธุ์
ผู้วิจัย รุ่งรัตน์ สุขแสง ปริญญา ค.ม. (วิจัยและประเมินผลการศึกษา)
อาจารย์ที่ปรึกษา อาจารย์ คร.ปิยะธิดา ปัญญา อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก
อาจารย์ คร.ประสพสุข ฤทธิเคช อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม 2556

บทคัดย่อ

การวิจัยเรื่องนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาวิธีการถ่ายทอคภูมิปัญญาท้องถิ่น งานหัตถกรรมพื้นบ้านเครื่องจักสานไม้ไผ่ถายชิดบ้านหนองห้าง ตำบลหนองห้าง อำเภอกุฉินารายณ์ จังหวัดกาฬสินธุ์ และ2) เพื่อศึกษาแนวทางการอนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่น งานหัตถกรรมพื้นบ้านเครื่องจักสานไม้ไผ่ลายชิด พื้นที่การวิจัย บ้านหนองห้าง ตำบลหนองห้าง อำเภอกุฉินารายณ์ จังหวัดกาฬสินธุ์ กลุ่มเป้าหมายประกอบด้วยกลุ่ม ผู้ถ่ายทอกภูมิปัญญาท้องถิ่นงานหัตถกรรมพื้นบ้านเครื่องจักสานไม้ไผ่ลายชิด 2 คน ผู้รับ การถ่ายทอด 6 คน และ ผู้เกี่ยวข้อง 13 คน รวม 21 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสัมภาษณ์ แบบสังเกต การสนทนากลุ่ม นำเสนอผลการศึกษาแบบพรรณนาวิเคราะห์ และนำเสนอเป็นตาราง

ผลการวิจัยพบว่า

1. วิธีการถ่ายทอคภูมิปัญญาท้องถิ่นงานหัตถกรรมพื้นบ้านเครื่องจักสาน ไม้ไผ่ลายขิดบ้านหนองห้าง ตำบลหนองห้าง อำเภอกุฉินารายณ์ จังหวัดกาพสินธุ์ ถ่ายทอด โดยการอาศัยบุคคลเป็นแหล่งความรู้ในการสาธิตและฝึกอบรมระยะสั้น ซึ่งโรงเรียน ประถมศึกษาถือเป็นแหล่งถ่ายทอดที่สำคัญ ในการถ่ายทอดใช้การเรียนรู้แบบมุขปาฐะ คือ การเรียนรู้จากบรรพบุรุษถ่ายทอดกันมาอย่างต่อเนื่องและ แหล่งความรู้ที่สำคัญ คือ ครอบครัว ตั้งแต่พ่อสอนลูก แม่สอนลูก พี่สอนน้อง น้ำสอนหลาน ใช้วิธีสอนด้วยการปฏิบัติ

จริง อธิบายวิธีการทำด้วยการบอกเล่า หรือบางครั้งคนในหมู่บ้านก็รวมกลุ่มกันเพื่อทำเครื่อง จักสาน ไม่เข้าใจ ปฏิบัติไม่ได้ ก็สอบถามกันได้ การสอนไม่มีการปิดบังความรู้

2. แนวทางการอนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่นงานหัตถกรรมพื้นบ้านเครื่องจักสาน ไม้ใผ่ลายขิด พบว่า ได้รับการสนับสนุนจากหน่วยงานราชการระดับจังหวัด ระดับท้องถิ่น องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และสหกรณ์เครดิตยูเนียนหนองห้างจำกัด ในด้านการผลิตและ การอนุรักษ์ผลิตภัณฑ์ไม้ไผ่ ที่เป็นเอกลักษณ์ของท้องถิ่น และมีการพัฒนาวัตถุดิบ โดย ส่งเสริมให้ชาวบ้านปลูกไม้ไผ่ และหวายซึ่งเป็นวัตถุดิบที่สำคัญในการจักสาน โดยเฉพาะ โรงเรียนมีการจัดทำหลักสูตรท้องถิ่นให้ความรู้แก่นักเรียนและคนในชุมชน เกี่ยวกับการจัก สานเบื้องต้นและการจักสานไม้ใผ่ลายขิต และส่งเสริมการทำผลิตภัณฑ์ให้มีคุณภาพตาม เกณฑ์มาตรฐาน เพื่อให้ได้รับการรับรองคุณภาพผลิตภัณฑ์ให้เป็นสินค้าโอท็อป (OTOP)

Title: The Expansion of Handicraft Local Wisdom: A Case Study Wicker Bamboo Striped Kit in Ban - Nonghang Sub-District Nonghang Kuchinarai District Kalasin Province

Author: Rungrat Sooksang Degree: M.Ed. (Education Research and Evaluation)

Advisors: Dr. Piyatida Panya Chairman

Dr. Prasopsuk Rittidet Committee

Rajabhat Maha Sarakham University, 2013

ABSTRACT

The objectives of this research were to study 1) the expansion of local wisdom the of wicker bamboo striped kit in Ban-Nonghang sub-district Nonghang Kuchinarai district Kalasin province and 2) find how to develop the way for conserve and expanding the local wisdom of wicker bamboo striped kit in Ban-Nonghang sub-district Nonghang Kuchinarai district Kalasin province. The target group of this research consisted of 2 the key informants who expanding the local wisdom of wicker bamboo striped kit, 6 of relays and 13 of involvers. The total were 21 persons. The data collection were conducted by using interview, observation, focus group discussion and data analysis were conducted by using descriptive analysis and presented as a table.

The finding showed:

1) method and technique for the expansion of local wisdom of wicker bamboo striped kit in Ban-Nonghang sub-district Nonghang Kuchinarai district Kalasin province were expand by the key informant who is a source of knowledge for demonstration and short training via Primary school is a source of expansion as oral history; to learn from each other ancestors transmitted continuously. Knowledge is important to teach kids family since by father and mother taught with practicality.

Describes how to make a sentence, sometimes people in the village had gathered to make wicker not inoperable. Just ask them and the teaching does not conceal.

2) As for the way of wicker bamboo striped kit local wisdom conservation found receive supported from the government agencies at provincial level, local level, local administration level and the Nonghang Cooperative Credit Union Ltd. In the production and conservation of bamboo products as a local identity were to development of materials by encouraging people planting bamboo and rattan, which is a key raw material in wickerwork. The school has prepared a local curriculum for study and to educate students and the community about basic woven wicker and bamboo pattern sighted. Finally, promote the products to meet the standard, in order to receive certification as a One Tumbon One Product (OTOP).

